

Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki: Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma

Gamze Ayça KAYA^{a, b}

Özet

İşletmelerin sürekliliği açısından muhasebe bilgi sistemleri ve kurumsal yönetim uygulamaları büyük önem taşımaktadır. Meslek mensupları, muhasebe faaliyetlerini yerine getiren önemli meslek gruplarıdır. Meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerini yerine getirirken önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Bu nedenle meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim konusundaki düşünceleri önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı; muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada, frekans ve tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; muhasebe meslek mensupları, muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasında ilişki olduğunu ifade etmişlerdir. Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki ifadeler de katıldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Muhasebe Bilgi Sistemi
Kurumsal Yönetim
Muhasebe Meslek Mensupları

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 12.04.2019
Kabul Tarihi: 26.03.2021
Doi: 10.18026/cbayarsos.553005

The Relationship between Accounting Information System and Corporate Governance: A Study on the Perceptions of Members of Accounting Profession

Abstract

Accounting information systems and corporate governance practices are of great importance for the continuity of businesses. Members of the profession are important groups of the profession who conduct accounting practices. Members of the profession have important responsibilities while conducting professional practices. Therefore, the perceptions of members of the profession about the accounting information system and corporate governance are of importance. The aim of this study is to determine the perceptions of members of the accounting profession about the relationship between accounting information system and corporate governance. Frequency and one-way variance analyses have used in the study. According to the study results, members of the accounting profession stated that there is a relationship between the accounting information system and corporate governance. It is determined that they agreed on the statements about the relationship between accounting information system and corporate governance. Furthermore, data have obtained that there are significant differences in terms of age and professional experience among accounting professionals.

Keywords

Accounting Information System
Corporate Governance
Members of the Accounting
Profession

About Article

Received: 12.04.2019
Accepted: 26.03.2021
Doi: 10.18026/cbayarsos.553005

^a İletişim Yazarı: gamzeayca@firat.edu.tr

^b Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, İİBF İşletme, Muhasebe-Finansman, 0000-0002-4780-5389

Giriş

İşletmenin varlık ve yükümlülükleri ile faaliyet sonuçlarını gösteren bilgiler muhasebe sistemi tarafından üretildiğinden, muhasebe sisteminin yetersizliğinden oluşan hata ve yanlışlıklar finansal tabloların doğruluğunu ve güvenliğini de etkilemektedir. İyi kurulan muhasebe sistemi, finansal tabloların doğru ve zamanında düzenlenmesini, muhasebe kayıtlarının tam ve doğru olmasını, hata ve hilelerin ortaya çıkarılmasını ve varlıkların korunmasını sağlamaktadır (Karacan ve Uygun, 2016: 172). Yöneticiler doğru ve zamanında karar verebilmek için, geleneksel muhasebe sistemi tarafından üretilen bilgilerle yetinmeyip daha fazla ve ayrıntılı bilgilere ihtiyaç duymaktadır. Bu bilgilerin önemli bir kısmı, işletmenin muhasebe bilgi sistemi tarafından sağlanmaktadır (Dalğar, Tekşen ve Tuğay, 2014: 50-51).

Kurumsal yönetim, dünyada yaşanan muhasebe skandalları üzerine gündeme gelmiştir. Kurumsal yönetim konusunda yeterli güvenin olup olmadığı sorgulanmaya başlamış ve bu sorgulama dünya ekonomisine yansımıştır. Başta güven duygusu olmak üzere, çalışanlar, müşteriler, emeklilik fonları, medya, menfaat sahipleri gibi hemen hemen herkes bu durumdan etkilenmiştir. Dolayısıyla hesap verebilir bir organizasyonun gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması gerekliliğini gündeme getirmiştir (Kurnaz ve Çetinoğlu, 2010: 18). Kurumsal yönetim; işletmenin yönetimi, yönetim kurulu, ortaklar ve diğer çıkar grupları arasındaki ilişkilerin kontrol edildiği bir sistemdir ve işletme yönetimi, yönetim kurulu, hissedarları ve diğer çıkar grupları arasındaki ilişkileri içermektedir (Selimoğlu ve Özbek, 2018: 15). Kurumsal yönetim; ekonomilerin ve şirketlerin rekabet gücünü doğrudan etkilemektedir. Kurumsal yönetim sistemleri mülkiyet yapılarına, hukuk sistemlerine, endüstri yapısına, üretim faaliyetlerinin niteliğine, tarihsel ve kültürel faktörlere göre farklılıklar göstermektedir (Ararat, 2004: 127). Etkili bir kurumsal yönetim anlayışı için şeffaflık, hesap verebilirlik, sorumluluk ve eşitlik gibi dört temel ilke bulunmaktadır (Haftacı, 2018: 60).

Muhasebe bilgi sistemleri, işletmelere ihtiyaç duydukları muhasebe bilgilerini sağlamaktadır. Muhasebe bilgi sistemlerinin iyi ve etkin bir şekilde çalışması, işletmelerin kurumsal yapılarını olumlu etkilemektedir. İşletmelerin sürekliliği, kurumsal yapılarını güçlü kılmakla sağlanmaktadır.

Meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerini yerine getirirken önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Bu nedenle meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim konusundaki düşünceleri önem taşımaktadır.

Çalışmada; muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasında bir ilişki olup olmadığı, meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ilkeleri ve unsurları ile kurumsal yönetim ilkeleri ve unsurları hakkındaki düşünceleri, bu ilke ve unsurların önem dereceleri ve birbirleriyle ilişkili olup olmadığı, meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim unsurları hakkındaki düşünceleri ve muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki düşünceleri incelenmektedir.

Bu çalışmanın amacı; muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Öncelikle muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki açıklanmış, sonrasında ise Elazığ il merkezinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde yapılan araştırmanın bulguları değerlendirilmiştir.

Kavramsal Çerçeve

Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki ve Literatür

Araştırması

Organizasyonlar, 21. Yüzyılda bilgi yönetimi, bilgi güvenliği ve bulut gibi yeni muhasebe konularıyla karşılaşmışlardır (Kocsis, 2019: 1). Muhasebe bilgi sistemleri, genellikle bilgi teknolojisi kaynaklarıyla bağlantılı olarak muhasebe faaliyetlerini izlemek için bilgisayar tabanlı bir yöntemdir (Belfo ve Trigo, 2013: 537). Muhasebe bilgi sistemi genel olarak; yönetimin varlıklar üzerindeki yönetim sorumluluğunu yerine getirmek, işletme faaliyetlerinin kontrolünü sağlamak ve geleceğe ilişkin işletme faaliyetlerini planlamak için yönetime gerekli bilgileri sağlamaya yönelik bir bilgi sistemidir (Sürmeli, Erdoğan, Erdoğan, Banar, Sevim ve Kaya, 2011: 43). İşletme ile ilgili çevrelere gereksinim duyulan bilgileri sunmak amacını taşıyan muhasebe, verileri bilgiye dönüştürmektedir. Bu yönüyle muhasebe bilgi sistemi olarak tanımlanmaktadır (Kalmış ve Dalgın, 2010: 114). Muhasebe bilgi sistemi; işletmenin varlıkları ve kaynakları olan sermaye ve borçlar üzerinde değişim yaratan mali işlemlere ait verileri toplayan, toplanan verileri işleyerek bilgiye dönüştüren ve ortaya çıkan bilgileri raporlayan bir bilgi sistemidir (Tekşen, Coşkun ve Dalğar, 2011: 100). Muhasebe bilgi sisteminin işletmenin varlıkları üzerinde koruyuculuk işlevini yerine getirmek, varlıklarda zamanla meydana gelen değişimleri belirlemek ve işletmenin finansal durumuyla ilgili taraflara bilgi sağlamak gibi amaçları bulunmaktadır (Akgün ve Kılıç, 2013: 23). Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek için kurumsal yönetim kavramının da incelenmesi gerekmektedir.

Kurumsal yönetim, yönetim kurulu tarafından bir şirketin paydaşlarıyla ilişkilerinde hesap verebilirlik, adalet ve eşitliği sağlayan kurallar ve uygulamaların çerçevesidir (Gendron, 2018: 1). Kurumsal yönetim uygulamaları; yönetim kurulu sorumluluğunu, finansal açıklamaları, iç kontrolleri, hissedar haklarını ve kurumsal sorumluluğu incelemektedir (El-Helaly, Shehata ve El-Sherif, 2018: 377). Kurumsal yönetim, bir şirketin kalitesi için en önemli unsurdur (Li, 2018: 438). Kurumsal yönetim; bir şirkete fon sağlayan yatırımcıların yatırımlardan getiri elde etmesi konusunda kendilerini güvende hissetmelerine yarayan yöntemlerdir. Ya da bir kurumun finansal sermayeyi çekmesine, etkili çalışmasına ve uzun dönemde ortaklara ekonomik değer yaratmaya olanak tanıyan her türlü kanun, yönetmelik ve uygulamalar şeklinde de tanımlanabilir (Kılıç ve Benligiray, 2012: 61). Kurumsal yönetim, yatırımcıların işletmelerde yatırımlarının geri dönüşünü sağlayan bir mekanizma olarak da tanımlanmaktadır (Srivastava, Das ve Pattanayak, 2018: 19).

İşletmelerin doğru ve güvenilir muhasebe kayıtlarını, işletme ile ilgili taraflara anlaşılır bir biçimde şeffaf, hesap verebilirlik yaklaşımı ile zamanında sunmaları istenmektedir. Bu kapsamda işletmenin muhasebe bilgi sisteminden beklentileri ancak işletmede geçerli bir kurumsal yönetim anlayışı ile mümkün olmaktadır. İşletmelerdeki yönetim kurulu, denetim mekanizması gibi kurumsal yönetim mekanizmaları muhasebe bilgi sisteminden destek sağlama ihtiyacı içerisindedirler. İşletmelerin sürekliliğini sağlayacak, kârlılığını artıracak ve büyümelerini güven altına alacak kurumsal yönetim uygulamalarının oluşturulması muhasebe bilgi sisteminden sağlanan bilgiler ile mümkün olabilmektedir (Dinç ve Abdioğlu, 2009: 166).

Bilgi sistemleri, işletmeyle ilgili çıkar gruplarının bilgilendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, işletmelerde kurumsal yönetim güvenilir bilgi sistemlerinden güç almaktadır (Aysan, 2007: 17). İşletmenin mali yapısına ilişkin bilgilerin doğru, güvenilir bir biçimde ilgililere sunulmasında bilgi sisteminin bir parçası olan muhasebe bilgi sistemi, kurumsal yönetim anlayışını benimseyen işletmeler için gerekli olan bilginin üretilmesini sağlamaktadır. Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkinin temel noktası; yatırımcı, işletme yöneticileri ve kamuoyu arasındaki ilişkinin düzenlenmesidir. Kurumsal yönetim anlayışıyla birlikte yöneticiler, işletme faaliyetlerinde sadece kendi faydalarını arttırma tedbirlerini almamakta, aynı zamanda yatırımcıların işletmeden daha fazla fayda elde etmesi için daha geniş tedbirler almaktadır (Kaderli ve Köroğlu, 2014: 22-26). İşletmelerin sürekliliğinin sağlanması ve sürekli kâr elde etmelerini sağlayan kurumsal yönetimin işletmelerde uygulanması, muhasebe bilgi sisteminden sağlanan bilgilerle söz konusu olmaktadır.

Aralarındaki ilişkinin belirlenebilmesi ve ilke ve unsurlar açısından karşılaştırma yapılabilmesi için muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim ilke ve unsurlarının açıklanması gerekmektedir. Muhasebe bilgi sistemi ilkeleri; uygun maliyet, raporlama, insan etkeni, örgüt yapısı, esnek olma, açık ve anlaşılabilir olma ve veri biriktirme ve süreçlemedir. Muhasebe bilgi sistemi unsurları; kayıt, belge, personel, raporlama ve kontrol sistemleridir. Kurumsal yönetim ilkeleri; adillik veya eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluktur. Kurumsal yönetim unsurları; örgüt kültürü, bilgi sistemi, eğitim, deneyim ve uzmanlaşma ve işletme sürekliliğidir.

Dinç ve Abdioğlu (2009)'nun çalışmasında, muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim anlayışı arasında pozitif yönlü güçlü bir ilişki bulunmuştur. Kaderli ve Köroğlu (2014), Marmaris'te kurumsal yönetim anlayışını benimseyen işletmelerde muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim anlayışı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Çalışmalarında, küreselleşen iş yaşamında işletmelerin rekabet edebilmeleri ve faaliyetlerini sürdürebilmeleri için bilginin ve muhasebe bilgi sisteminin önemli olduğunu ve muhasebe ile kurumsal yönetimin devamlı etkileşim halinde olduğunu belirtmişlerdir.

Doğan (2016), kurumsal yönetim ve muhasebe bilgi sistemi ilişkisini teorik olarak incelemiştir. Doğru, güvenilir bilgileri üreten ve raporlayan muhasebe bilgi sisteminin bilgi asimetrisini azalttığını ve işletme yöneticileri ve ortakları arasında ortaya çıkan menfaat çatışmasını (temsil sorunu) azalttığını belirtmiştir. Güner ve Kurnaz (2019),

Borsa İstanbul (BIST) kapsamında olan çimento fabrikaları üzerinde bir çalışma yapmış ve çalışma sonucunda, etkin bir muhasebe bilgi sisteminin kurumsal yönetim uygulamalarını pozitif yönde etki ettiğini tespit etmişlerdir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın Modeli

Elazığ ilinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki görüşlerini incelemek için muhasebe meslek mensupları üzerinde anket uygulanmıştır. Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın Elazığ il merkezinde yapılmasının nedeni, muhasebe meslek mensuplarından daha hızlı ve kolay bir biçimde cevap alabilmektir. Araştırmanın kısıtlarını, zaman ve maliyet ile ilgili nedenler oluşturmaktadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma, Elazığ ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde uygulanmıştır. TÜRMÖB verilerine göre; Elazığ-Bingöl SMMMO'ya kayıtlı 22 serbest muhasebeci ve 228 serbest muhasebeci mali müşavir olmak üzere toplam 250 muhasebe meslek mensubu bulunmaktadır (<https://www.turmob.org.tr/istatistikler/meslek-mensubu-dagilim-tablosu>, Erişim Tarihi: 22.03.2019). Araştırmanın evreni, 250 meslek mensubudur. Araştırmanın örnekleme ise, Elazığ il merkezinde faaliyet gösteren 90 muhasebe meslek mensubudur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla anket formu kullanılmıştır. Konuyla ilgili kaynakçada belirtilen çalışmalar incelenerek anket soruları, tarafımda hazırlanmıştır. Anket formları, muhasebe meslek mensuplarıyla yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur.

Anket, 5'li likert ölçeği ile hazırlanmıştır. Ankette; "1 Kesinlikle Katılmıyorum", "2 Katılmıyorum", "3 Fikrim Yok", "4 Katılıyorum", "5 Kesinlikle Katılıyorum", "1 Çok Önemsiz", "2 Önemsiz", "3 Kararsızım", "4 Önemli" ve "5 Çok Önemli" seçenekleri yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan anket, muhasebe meslek mensuplarına ilişkin genel bilgiler ve muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Birinci bölümde, yedi soru yer almaktadır. İkinci bölüm ise yedi ana bölümden oluşup her bölümde alt alta sıralanan ifadeler yer almaktadır. Anket verileri, IBM SPSS Statistics 22 istatistik programıyla analiz edilmiştir.

Güvenilirlik Analizi

Anketin güvenilirliğini gösteren Cronbach Alpha değeri % 88,3 olarak bulunmuştur. Bu değere göre anket, güvenilirdir. Cronbach Alpha değerine ilişkin sonuç, Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Güvenilirlik Testi

	Cronbach Alpha Değeri
Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki Hakkındaki Görüşler	88,3

Araştırmanın Bulguları

Bu çalışmanın diğer çalışmalarla olan benzerliği, muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasında bir ilişki olduğunun tespit edilmesidir. Diğer çalışmalardan farklılığı ise muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkinin muhasebe meslek mensupları açısından incelenmesidir. Diğer çalışmalara bakıldığında daha çok muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkinin işletmeler açısından incelendiği görülmektedir.

Araştırmaya Katılan Meslek Mensuplarının Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Araştırmaya katılan meslek mensuplarının demografik özelliklerine ilişkin sonuçlar, Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Muhasebe Meslek Mensuplarının Demografik Bulgularına İlişkin Sonuçlar

Değişkenler	Dereceler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	85	94,4
	Kadın	5	5,6
	Toplam	90	100
Medeni Durum	Evli	82	91,1
	Bekâr	8	8,9
	Toplam	90	100
Yaş	20-30	7	7,9
	31-40	21	23,6
	41-50	24	27,0
	51-60	21	23,6
	61 ve Üstü	16	18,0
	Cevap Vermeyen	1	-
	Toplam	90	100

Tablo 2'nin Devamı

Değişkenler	Dereceler	Frekans	Yüzde
Unvan	SM	13	14,4
	SMMM	76	84,4
	YMM	1	1,1
	Toplam	90	100
Mesleki Konum	Bağımlı	17	18,9
	Bağımsız	73	81,1
	Toplam	90	100
Eğitim Durumu	Lise	14	15,6
	Yüksek Okul	8	8,9
	Lisans	56	62,2
	Yüksek Lisans	12	13,3
	Doktora	-	-
	Diğer	-	-
	Toplam	90	100
	Mesleki Tecrübe	1-5 yıl	12
6-10 yıl		17	18,9
11-15 yıl		12	13,3
16-20 yıl		15	16,7
21-25 yıl		15	16,7
26 yıl ve üstü		19	21,1
Toplam	90	100	

Tablo 2'de açıklandığı gibi, muhasebe meslek mensuplarının çoğunluğunun erkek ve evli olduğu görülmektedir. Meslek mensuplarının % 27'si, 41-50 yaş aralığındadır. Meslek mensuplarının % 84,4'ü, serbest muhasebeci mali müşavirdir ve % 81,1'i bağımsız olarak çalışmaktadır. Ayrıca meslek mensuplarının % 62,2'sinin lisans mezunu olduğu ve % 21,1'inin 26 yıl ve üstü mesleki tecrübeye sahip olduğu görülmektedir.

Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi Ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Bilgiler

Muhasebe meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki görüşlerine ilişkin sonuçlar, Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Değişkenler	1		2		3		4		5		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1	2	2,2	6	6,7	-	-	47	52,2	35	38,9	90	100
2	34	37,8	43	47,8	3	3,3	7	7,8	3	3,3	90	100

1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Fikrim Yok, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum.

Tablo 3’deki değişkenler şunlardır: 1.Muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasında ilişki vardır. 2. Muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasında ilişki yoktur.

Tablo 3’de açıklandığı gibi, muhasebe meslek mensuplarının % 52,2’si muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasında ilişki olduğunu düşünmektedir. Ayrıca meslek mensupları, “muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasında ilişki yoktur” ifadesine % 47,8 ile katılmamaktadır.

Meslek mensuplarının mükelleflerinin muhasebe bilgi sistemi ilkeleri ve unsurları ile kurumsal yönetim ilkeleri ve unsurlarını uygulayıp uygulamadıkları hakkındaki görüşlerine ilişkin sonuçlar, Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Meslek Mensuplarının Mükelleflerinin Muhasebe Bilgi Sistemi İlkeleri ve Unsurları ile Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Unsurlarını Uygulayıp Uygulamadıkları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Değişkenler	Evet		Hayır		Cevap Vermeyen		Sıralama
	F	%	F	%	F	%	Sıra
1.Muhasebe bilgi sistemi ilkeleri,	77	86,5	12	13,5	1	-	2
2.Muhasebe bilgi sistemi unsurları,	79	87,8	11	12,2	-	-	1
3.Kurumsal yönetim ilkeleri,	69	78,4	19	21,6	2	-	4
4.Kurumsal yönetim unsurları.	68	79,1	18	20,9	4	-	3

Tablo 4’de görüldüğü gibi, meslek mensuplarının % 87,8’si mükelleflerinin muhasebe bilgi sistemi unsurlarını, % 86,5’i mükelleflerinin muhasebe bilgi sistemi ilkelerini uyguladığını düşünmektedir. Muhasebe meslek mensupları, mükelleflerinin muhasebe bilgi sistemi ilkeleri ve unsurları ile kurumsal yönetim ilkeleri ve unsurlarını uyguladıklarını düşünmektedir.

Muhasebe meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ilkeleri ve unsurlarının önem dereceleri hakkındaki görüşlerine ilişkin sonuçlar, Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi İlkeleri ve Unsurlarının Önem Dereceleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Değişkenler	1		2		3		4		5		Sıralama
İlkeler	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	Sıra
1.Uygun maliyet ilkesi,	-	-	2	2,2	2	2,2	48	53,3	38	42,2	4
2.Raporlama ilkesi,	-	-	1	1,1	-	-	36	40	53	58,9	3
3.İnsan etkeni ilkesi,	1	1,1	5	5,6	5	5,6	44	48,9	35	38,9	5
4.Örgüt yapısı ilkesi,	3	3,3	3	3,3	15	16,7	39	43,3	30	33,3	6
5.Esnek olma ilkesi,	1	1,1	8	8,9	16	17,8	36	40	29	32,2	7
6.Açık ve anlaşılabilir olma ilkesi,	-	-	1	1,1	6	6,7	29	32,2	54	60	2
7.Ver biriktirme ve süreçleme ilkesi.	-	-	1	1,1	5	5,6	24	26,7	60	66,7	1
Unsurlar											
1.Kayıt sistemi,	-	-	1	1,1	3	3,3	15	16,7	71	78,9	1
2.Belge sistemi,	-	-	-	-	2	2,2	18	20	70	77,8	2
3.Personel sistemi,	-	-	1	1,1	2	2,2	39	43,3	48	53,3	5
4.Raporlama sistemi,	-	-	-	-	1	1,1	29	32,2	60	66,7	3
5.Kontrol sistemi.	-	-	-	-	2	2,2	29	32,2	59	65,6	4

1: Çok Önemsiz, 2: Önemsiz, 3: Kararsızım, 4: Önemli, 5: Çok Önemli.

Tablo 5’de görüldüğü gibi, muhasebe bilgi sistemi ilkeleri hakkında; muhasebe meslek mensuplarının % 66,7’si veri biriktirme ve süreçleme ilkesinin, % 60’ının açık ve anlaşılabilir olma ilkesinin, % 58,9’unun raporlama ilkesinin, % 42,2’sinin uygun maliyet ilkesinin, % 38,9’unun insan etkeni ilkesinin, % 33,3’ünün örgüt yapısı ilkesinin ve % 32,2’sinin esnek olma ilkesinin çok önemli olduğunu düşünmektedir. Muhasebe bilgi sistemi unsurlarına bakıldığında; % 78,9’unun kayıt sistemini, % 77,8’i belge sistemini, % 66,7’si raporlama sistemini, % 65,6’sı kontrol sistemini ve % 53,3’ü personel sisteminin çok önemli olduğunu düşünmektedir.

Meslek mensuplarının kurumsal yönetim ilkeleri ve unsurlarının önem dereceleri hakkındaki görüşlerine ilişkin sonuçlar, Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Meslek Mensuplarının Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Unsurlarının Önem Dereceleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Değişkenler	1		2		3		4		5		Sıra
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
İlkeler											
1.Adillik veya eşitlik,	1	1,1	1	1,1	1	1,1	29	32,2	58	64,4	3
2.Şeffaflık,	2	2,2	2	2,2	3	3,3	34	37,7	49	54,4	4
3.Hesap verebilirlik,	1	1,1	1	1,1	1	1,1	24	26,7	63	70	1
4.Sorumluluk.	-	-	-	-	3	3,3	28	31,1	59	65,6	2
Unsurlar											
1.Örgüt kültürü,	1	1,1	4	4,4	11	12,2	39	43,3	35	38,9	4
2.Bilgi sistemi,	-	-	-	-	3	3,3	39	43,3	48	53,3	3
3.Eğitim, deneyim ve uzmanlaşma,	-	-	2	2,2	2	2,2	33	36,7	53	58,9	2
4.İşletme sürekliliği.	2	2,2	-	-	1	1,1	31	34,4	56	62,2	1

1: Çok Önemli, 2: Önemli, 3: Kararsızım, 4: Önemli, 5: Çok Önemli.

Tablo 6’da açıklandığı gibi, kurumsal yönetim ilkeleri açısından; muhasebe meslek mensuplarının % 70’i hesap verebilirlik ilkesinin, % 65,6’sının sorumluluk ilkesinin, % 64,4’ünün ise adillik veya eşitlik ilkesinin ve % 54,4’ünün şeffaflık ilkesinin çok önemli olduğunu düşünmektedir. Kurumsal yönetim unsurlarına bakıldığında; meslek mensuplarının % 62,2’si işletme sürekliliğinin, % 58,9’unun eğitim, deneyim ve uzmanlaşmanın, % 53,3’ünün bilgi sisteminin ve % 38,9’unun örgüt kültürünün çok önemli olduğunu düşünmektedir.

Meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ilkeleri, unsurları ve kurumsal yönetim ilkeleri ve unsurlarının ilişkili olup olmadığı hakkındaki görüşlerine ilişkin sonuçlar, Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi İlkeleri, Unsurları ve Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Unsurlarının İlişkili Olup Olmadığı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Değişkenler	1		2		3		4		5		Sıralama
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
1.Kontrol sistemi-hesap verebilirlik ve sorumluluk,	1	1,1	1	1,1	3	3,3	42	46,7	43	47,8	4
2. Personel sistemi-örgüt yapısı,	-	-	5	5,6	6	6,7	50	55,6	29	32,2	5
3.Belge sistemi-bilgi sistemi,	-	-	1	1,1	2	2,2	38	42,2	49	54,4	2
4.Raporlama sistemi-kayıt sistemi,	2	2,2	-	-	1	1,1	34	37,8	53	58,9	1
5.Kayıt sistemi-bilgi sistemi,	1	1,1	-	-	4	4,4	36	40	49	54,4	2

Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki: Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma

6.Raporlama-şeffaflık,	-	-	4	4,4	4	4,4	33	36,7	49	54,4	2
7.Personel sistemi- eğitim, deneyim ve uzmanlaşma.	1	1,1	2	2,2	6	6,7	34	37,8	47	52,2	3

1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Fikrim Yok, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum.

Tablo 7’de açıklandığı gibi, muhasebe meslek mensuplarının % 58,9’u raporlama sistemi-kayıt sisteminin, % 54,4’ünün belge sistemi-bilgi sisteminin, kayıt sistemi-bilgi sisteminin, raporlama-şeffaflığın, % 52,2’sinin personel sistemi-eğitim, deneyim ve uzmanlaşmanın, % 47,8’sinin kontrol sistemi-hesap verebilirlik ve sorumluluğun, % 32,2’sinin personel sistemi-örgüt yapısının ilişkili olduğunu düşünmektedir.

Meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi unsurları ve kurumsal yönetim unsurları hakkındaki görüşlerine ilişkin sonuçlar, Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi Unsurları ve Kurumsal Yönetim Unsurları Hakkındaki Görüşleri

Değişken		1		2		3		4		5		Sıra
MBS	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	Sıra	
1	3	3,3	2	2,2	1	1,1	40	44,4	44	48,9	3	
2	-	-	4	4,4	3	3,3	37	41,1	46	51,1	2	
3	1	1,1	7	7,8	5	5,6	40	44,4	37	41,1	5	
4	1	1,1	6	6,7	5	5,6	30	33,3	48	53,3	1	
5	5	5,6	11	12,2	6	6,7	28	31,1	40	44,4	4	
KY												
1	1	1,1	3	3,3	3	3,3	42	46,7	41	45,6	2	
2	4	4,4	8	8,9	3	3,3	38	42,2	37	41,1	4	
3	3	3,3	4	4,4	2	2,2	33	36,7	48	53,3	1	
4	1	1,1	2	2,2	7	7,8	41	45,6	39	43,3	3	
5	2	2,2	9	10	7	7,8	46	51,1	26	28,9	5	

MBS: Muhasebe Bilgi Sistemi, KY: Kurumsal Yönetim.

Tablo 8’deki muhasebe bilgi sistemi unsurları hakkındaki ifadeler, aşağıdaki gibidir:

- İşlemler her gün kaydedilmekte, yardımcı defterler kullanılmakta ve bu defterlere sadece görevli kişiler ulaşabilmektedir.
- Çalışanlar arasında görev dağılımı yapılmakta ve muhasebede çalışanlar; mesleki yeterliliğe sahip, sürekli hizmet içi eğitim almış ve yeterli sayıda personelden oluşmaktadır.
- Her işlem, belgelendirilip imzalanmakta ve belgeleri hazırlayan kişiler belirlenmektedir.

4. Üretim, satış, stok raporları ve bütçe, düzenli olarak hazırlanmaktadır.
5. Muhasebe işlemleri, sık sık kontrol edilmekte ve kontrol işini yapanlarla kayıt tutanlar farklı kişilerdir.

Tablo 8'deki kurumsal yönetim unsurları hakkındaki ifadeler, aşağıdaki gibidir:

1. İşletmede iş tanımları yapılmakta, ast üst ilişkileri, yetki ve sorumluluklar belirlenmekte ve görev dağılımı yapılmaktadır.
2. İşletmede çalışanların motivasyonu sağlanarak, hizmet içi eğitim verilmektedir. İşletmede ödül sistemi bulunmakla birlikte müşteri memnuniyetine, kaliteye ve güvenilirliğe önem verilmektedir.
3. Çalışanların inanç ve değerlerine saygı gösterilmekte ve işe alımlarda ve işlerin yürütülmesinde yakınlık derecesi gözetilmemektedir.
4. İşletmede bilgi akışını sağlamak için belgeler kullanılmakla birlikte, bu belgeleri kimlerin hazırlayacağı ve imzalayacağı belirlenmektedir. Bilgi paylaşımı hemen yapılmakta ve istenilen bilgiye ulaşmak oldukça kolaydır. Görev tanımları yazılarak tüm görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmektedir.
5. İşletmede hizmet içi eğitimler verilmekle birlikte, işletme çalışanlarının eğitim düzeyleri, bilgi ve deneyimleri yüksektir.

Tablo 8'de görüldüğü gibi, muhasebe bilgi sistemi unsurları açısından meslek mensupları, "4. Üretim, satış, stok raporları ve bütçe, düzenli olarak hazırlanmaktadır" ifadesine % 53,3 ile "2. Çalışanlar arasında görev dağılımı yapılmakta ve muhasebede çalışanlar; mesleki yeterliliğe sahip, sürekli hizmet içi eğitim almış ve yeterli sayıda personelden oluşmaktadır" ifadesine % 51,1 ile kesinlikle katılmaktadır.

Tablo 8'de, kurumsal yönetim unsurları açısından şu bilgiler elde edilmiştir: Meslek mensupları, "3.Çalışanların inanç ve değerlerine saygı gösterilmekte ve işe alımlarda ve işlerin yürütülmesinde yakınlık derecesi gözetilmemektedir" ifadesine % 53,3 ile "1.İşletmede iş tanımları yapılmakta, ast üst ilişkileri, yetki ve sorumluluklar belirlenmekte ve görev dağılımı yapılmaktadır" ifadesine % 45,6 ile kesinlikle katılmaktadır.

Tablo 8'de açıklandığı gibi, meslek mensupları, muhasebe bilgi sistemi unsurlarından "5. Muhasebe işlemleri, sık sık kontrol edilmekte ve kontrol işini yapanlarla kayıt tutanlar farklı kişilerdir" ifadesine % 12,2 ile kurumsal yönetim unsurlarından "2. İşletmede çalışanların motivasyonu sağlanarak, hizmet içi eğitim verilmektedir. İşletmede ödül sistemi bulunmakla birlikte müşteri memnuniyetine, kaliteye ve güvenilirliğe önem verilmektedir" ifadesine % 8,9 ile katılmamaktadır.

Meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki görüşlerine ilişkin sonuçlar, Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Değişkenler	1		2		3		4		5		Sıralama
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
1	-	-	4	4,4	3	3,3	51	56,7	32	35,6	2
2	-	-	5	5,6	10	11,1	49	54,4	26	28,9	3
3	-	-	2	2,2	2	2,2	59	65,6	27	30	1
4	-	-	1	1,1	2	2,2	38	42,2	49	54,4	8
5	1	1,1	2	2,2	5	5,6	45	50	37	41,1	5
6	1	1,1	-	-	5	5,6	41	45,6	43	47,8	6
7	2	2,2	6	6,7	10	11,1	35	38,9	37	41,1	11
8	-	-	8	8,9	13	14,4	41	45,6	28	31,1	6
9	-	-	-	-	10	11,1	41	45,6	39	43,3	6
10	1	1,1	3	3,3	-	-	39	43,3	47	52,2	7
11	1	1,1	-	-	1	1,1	37	41,1	51	56,7	9
12	1	1,1	1	1,1	4	4,4	45	50	39	43,3	3
13	-	-	6	6,7	14	15,6	39	43,3	31	34,4	7
14	-	-	2	2,2	4	4,4	45	50	39	43,3	5
15	2	2,2	3	3,3	3	3,3	36	40	46	51,1	10
16	1	1,1	2	2,2	2	2,2	46	51,1	39	43,3	4

Tablo 9'daki muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki ifadeler, aşağıdaki gibidir:

1. Kurumsal yönetim; hissedarlar, yöneticiler ve yatırımcılar arasındaki ilişkileri düzenleyen ilke ve kurallar bütünüyken muhasebe bilgi sistemi, işletme içindeki ve dışındaki bilgi kullanıcılarına bilgi sağlayan bir sistemdir.
2. Muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasındaki ilişki; yöneticiler, yatırımcılar, hissedarlar ve kamuoyu arasındaki ilişkileri düzenlemesine dayanmaktadır.
3. Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim, iki yönlü olarak birbirlerini etkilemektedir.
4. Muhasebe bilgi sisteminin güvenilir bilgi üretmesi ve sunması, kurumsal yönetimi olumlu olarak etkilemektedir.
5. Muhasebe bilgi sisteminin sunduğu nitelikli ve güvenilir bilgiler, ancak iyi bir biçimde işleyen kurumsal yönetim ve ilkelerinin olduğu bir işletmede söz konusu olmaktadır.

6. Kurumsal yönetimde söz konusu olan yönetim kurulu ve denetim komitesi, muhasebe bilgi sisteminin sunduğu raporlara ihtiyaç duymaktadır.
7. Finansal raporlar, muhasebe bilgi sistemi tarafından hazırlanmakta ve kurumsal yönetimde söz konusu olan yöneticiler tarafından kamuya açıklanmaktadır.
8. Kurumsal yönetimin şeffaflık ilkesi gereğince işletmeler, muhasebe bilgi sisteminden elde ettiği bilgileri kamuya açıklamaktadır.
9. Etkin bir kurumsal yönetimin olduğu işletmelerde muhasebe bilgi sisteminden elde edilen bilgiler kamuya açıklandığında yatırımcılar ya da karar vericiler için bu bilgiler doğru, güvenilir ve zamanlı olduğundan faydalı olmaktadır.
10. Kurumsal yönetimin sorumluluk ilkesi gereğince yönetim kurulu, yaptığı işlerden sorumludur. Muhasebe bilgi sistemi ise hazırladığı finansal raporların doğru ve kanuni esaslara göre yapılmasından sorumludur.
11. İyi bir iç kontrol sisteminin varlığı, hem muhasebe bilgi sistemi hem de kurumsal yönetim açısından önemlidir.
12. Muhasebe bilgi sisteminin kontrol unsuru ile kurumsal yönetimin hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri ilişkilidir.
13. Kurumsal yönetimde bilgi asimetri sorunu, etkin bir muhasebe bilgi sisteminin oluşturulmasıyla ortadan kalkmaktadır.
14. Kurumsal yönetim daha çok kontrol sistemi olarak çalışırken, muhasebe bilgi sistemi doğru ve güvenilir bilgi sağlayan bir sistem olarak çalışmaktadır.
15. İşletmelerin geleceğe yönelik planlar oluşturabilmeleri, kârlılıklarını artırabilmeleri, risklere önceden önlem alabilmeleri ve rekabet edebilmeleri, etkin bir kurumsal yönetim anlayışının var olduğu bir durumda, muhasebe bilgi sisteminden bilgi elde edilmesiyle söz konusu olmaktadır.
16. Kurumsal yönetim anlayışının uygulanması, muhasebe bilgi sisteminden elde edilen bilgilerle söz konusu olmaktadır.

Tablo 9’da açıklandığı gibi, meslek mensupları, “3.Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim, iki yönlü olarak birbirlerini etkilemektedir” ifadesine % 65,6 ile “1.Kurumsal yönetim; hissedarlar, yöneticiler ve yatırımcılar arasındaki ilişkileri düzenleyen ilke ve kurallar bütünüyken muhasebe bilgi sistemi, işletme içindeki ve dışındaki bilgi kullanıcılarına bilgi sağlayan bir sistemdir” ifadesine % 56,7 ile katılmaktadır. Meslek mensupları, “11. İyi bir iç kontrol sisteminin varlığı, hem muhasebe bilgi sistemi hem de kurumsal yönetim açısından önemlidir” ifadesine % 56,7 ile kesinlikle katılmaktadır. Meslek mensupları, “8. Kurumsal yönetimin şeffaflık ilkesi gereğince işletmeler, muhasebe bilgi sisteminden elde ettiği bilgileri kamuya açıklamaktadır” ifadesine % 8,9 ile katılmamaktadır.

Tek Yönlü Varyans Analizine İlişkin Sonuçlar

Muhasebe meslek mensuplarının demografik bilgileri açısından anlamlı farkların olup olmadığını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi (one way anova) yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizi ve Tukey testine ilişkin sonuçlar, aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Yaş açısından varyans analizi sonuçları, Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Yaş Açısından Varyans Analizi Sonuçları

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	F	P
1.Muhasebe bilgi sistemi ilkeleri	1,467	4	3,421	0,012
2.Muhasebe işlemleri sık sık kontrol edilmekte ve kontrol işini yapanlarla kayıt tutanlar farklı kişilerdir.	17,597	4	3,180	0,017

Tablo 10’da açıklandığı gibi, “Muhasebe bilgi sistemi ilkeleri” ve “Muhasebe işlemleri sık sık kontrol edilmekte ve kontrol işini yapanlarla kayıt tutanlar farklı kişilerdir” ifadelerinin yaş açısından varyans analiz sonuçlarında anlamlı farklar olduğu görülmektedir.

Yaş açısından meslek mensuplarının mükelleflerinin muhasebe bilgi sistemi ilkeleri ve unsurları ile kurumsal yönetim ilkeleri ve unsurlarını uygulayıp uygulamadıklarına ilişkin ifadenin Tukey testi sonuçları, Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Yaş Açısından Meslek Mensuplarının Mükelleflerinin Muhasebe Bilgi Sistemi İlkeleri ve Unsurları ile Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Unsurlarını Uygulayıp Uygulamadıklarına İlişkin İfadenin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Ortalama Farkları	P
Muhasebe bilgi sistemi ilkeleri		
41-50 Yaş Grubunun 61 ve Üstü Yaş Grubuna Göre	-0,33152	0,021
51-60 Yaş Grubunun 61 ve Üstü Yaş Grubuna Göre	-0,32738	0,028
61 ve Üstü Yaş Grubunun 41-50 Yaş Grubuna Göre	0,33152	0,021
61 ve Üstü Yaş Grubunun 51-60 Yaş Grubuna Göre	0,32738	0,028

Tablo 11’de açıklandığı gibi, “Muhasebe bilgi sistemi ilkeleri” ifadesinde farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testinin sonucuna göre; 41-50 yaş grubunun 61 ve üstüne göre, 51-60 yaş grubunun 61 ve üstüne göre, 61 ve üstünün 41-50 ve 51-60 yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Yaş açısından meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi unsurları ve kurumsal yönetim unsurları hakkındaki görüşlerine ilişkin ifadenin Tukey testi sonuçları, Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Yaş Açısından Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi Unsurları ve Kurumsal Yönetim Unsurları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin İfadenin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Ortalama Farkları	P
Muhasebe işlemleri sık sık kontrol edilmekte ve kontrol işini yapanlarla kayıt tutanlar farklı kişilerdir.		
41-50 Yaş Grubunun 51-60 Yaş Grubuna Göre	1,13095	0,015
51-60 Yaş Grubunun 41-50 Yaş Grubuna Göre	-1,13095	0,015

Tablo 12’de açıklandığı gibi, “Muhasebe işlemleri sık sık kontrol edilmekte ve kontrol işini yapanlarla kayıt tutanlar farklı kişilerdir” ifadesinin Tukey testinin sonucuna göre; 41-50 yaş grubunun 51-60 yaş grubuna göre, 51-60 yaş grubunun 41-50 yaş grubuna göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Mesleki tecrübe açısından varyans analizi sonuçları, Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13: Mesleki Tecrübe Açısından Varyans Analizi Sonuçları

Değişkenler	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	F	P
Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim, iki yönlü olarak birbirlerini etkilemektedir.	4,379	5	2,654	0,028

Tablo 13’de açıklandığı gibi, “Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim, iki yönlü olarak birbirlerini etkilemektedir” ifadesinin mesleki tecrübe açısından varyans analiz sonucunun anlamlı olduğu görülmektedir.

Mesleki tecrübe açısından meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki görüşlerine ilişkin Tukey testi sonuçları, Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14: Mesleki Tecrübe Açısından Meslek Mensuplarının Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim Arasındaki İlişki Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişkenler	Ortalama Farkları	P
Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim, iki yönlü olarak birbirlerini etkilemektedir.		
11-15 yıl mesleki tecrübeye sahip meslek mensupları 16-20 yıl mesleki tecrübeye göre	0,68333	0,033
11-15 yıl mesleki tecrübeye sahip meslek mensupları 21-25 yıl mesleki tecrübeye göre	0,68333	0,033
16-20 yıl mesleki tecrübeye sahip meslek mensupları 11-15 yıl mesleki tecrübeye göre	-0,68333	0,033
21-25 yıl mesleki tecrübeye sahip meslek mensupları 11-15 yıl mesleki tecrübeye göre	-0,68333	0,033

Tablo 14'de açıklandığı gibi, Tukey Testi sonucuna göre; 11-15 yıl mesleki tecrübeye sahip meslek mensupları, 16-20 yıl ve 21-25 yıl mesleki tecrübeye göre, 16-20 yıl mesleki tecrübeye sahip meslek mensupları 11-15 yıl mesleki tecrübeye göre, 21-25 yıl mesleki tecrübeye sahip meslek mensupları 11-15 yıl mesleki tecrübeye göre anlamlı olarak farklıdır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Muhasebe bilgi sistemleri ve kurumsal yönetim uygulamaları hem işletmeler hem de meslek mensupları için oldukça önemlidir. Bu nedenle çalışmada, muhasebe bilgi sistemi, kurumsal yönetim ve aralarındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma, meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi, kurumsal yönetim ve aralarındaki ilişki hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, zaman ve maliyet ile ilgili kısıtlar bulunmaktadır. Bu nedenle, çalışmanın örnekleme Elazığ il merkezi ile sınırlandırılmıştır.

Muhasebe meslek mensuplarının çoğunluğunun erkek, evli ve 41-50 yaş aralığında olduğu, serbest muhasebeci mali müşavir olarak bağımsız olarak çalıştıkları, lisans mezunu oldukları ve 26 yıl ve üstü mesleki tecrübeye sahip oldukları görülmektedir. Muhasebe meslek mensupları, muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasında ilişki olduğunu düşünmektedir. Muhasebe bilgi sistemi ile kurumsal yönetim arasında ilişki olmadığına dair ifadeye ise katılmamaktadır. Meslek mensupları, mükelleflerinin muhasebe bilgi sistemi ilkelerini, unsurlarını ve kurumsal yönetim ilkelerini ve unsurlarını uyguladıklarını düşünmektedir.

Meslek mensupları; muhasebe bilgi sistemi ilkelerinden en fazla, veri biriktirme ve süreçleme ve açık ve anlaşılabilir olma ilkesinin, muhasebe bilgi sistemi unsurları açısından ise en fazla, kayıt sisteminin ve belge sisteminin önemli olduğunu düşünmektedir. Meslek mensupları; kurumsal yönetim ilkelerinden en fazla, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkesinin önemli olduğunu, kurumsal yönetim unsurları açısından ise en fazla, işletme sürekliliğinin ve eğitim, deneyim ve uzmanlaşmanın önemli olduğunu düşünmektedir. Muhasebe meslek mensupları, en fazla raporlama sistemi-kayıt sisteminin ilişkili olduğunu düşünmektedir. Ayrıca meslek mensupları, muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim unsurları hakkındaki ifadelerle katılmaktadır.

Muhasebe meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişki hakkındaki ifadelerle genellikle katıldığı görülmektedir. Meslek mensuplarının en fazla, "3.Muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim, iki yönlü olarak birbirlerini etkilemektedir" ve "1.Kurumsal yönetim; hissedarlar, yöneticiler ve yatırımcılar arasındaki ilişkileri düzenleyen ilke ve kurallar bütünüyken muhasebe bilgi sistemi, işletme içindeki ve dışındaki bilgi kullanıcılarına bilgi sağlayan bir sistemdir" ifadelerine katıldıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin demografik değişkenler açısından anlamlı farkların olup olmadığını tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (one way anova) yapılmıştır. Varyans analizi sonuçlarına göre, yaş ve mesleki tecrübe açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın, diğer çalışmalarla olan benzerlik ve farklılıklarına değinilecek olursa muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasında bir ilişki olduğunun tespit edilmesi, diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Diğer çalışmalardan farklılığı ise muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkinin muhasebe meslek mensupları açısından incelenmesidir. Diğer çalışmalara bakıldığında daha çok muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasındaki ilişkinin işletmeler açısından incelendiği görülmektedir.

Meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim arasında bir ilişki olduğunun bilincinde olması, oldukça önemlidir. İşletmelerin muhasebe sistemlerini kurma görevini yerine getiren, işletmelere danışmanlık yapan meslek mensuplarının bu farkındalığı, mükellefleri olan işletmeler açısından da önem taşımaktadır. Meslek mensupları, mükelleflerini muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim konusunda yönlendirecek ve bu sayede işletmelerin de sürekliliği sağlanarak diğer işletmelere karşı rekabet avantajları artacaktır.

Meslek mensuplarının muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim ve aralarındaki ilişki hakkındaki düşüncelerinin tespit edilmesi, gelecekte bu konuda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Öneri olarak; kurumsal yönetim uygulamalarının sadece büyük işletmeler için değil küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) için de uygulanabilmesi için gerekli eğitim ve desteklerin ve meslek mensuplarına muhasebe bilgi sistemi ve kurumsal yönetim konusunda eğitimlerin sağlanması verilebilir.

Kaynakça

- Akgün A. İ., Kılıç S. (2013). "Muhasebe Bilgi Sisteminin İşletme Yönetiminin Etkinliği Üzerindeki Etkisi", Yönetim ve Ekonomi, Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Manisa, Cilt: 20, Sayı: 2, ss: 21-36.
- Ararat M. (2004). Kurumsal Yönetim ve Şeffaflık, Türkiye Muhasebe Denetim Sempozyumu, İSMMMÖ, VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, Mart Matbaacılık, Yayın No: 49, İstanbul.
- Aysan, M. A. (2007). "Muhasebe ve Kurumsal Yönetim", Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD), Sayı: 35, ss:17-24.
- Belfo F. ve Trigo A. (2013). "Accounting Information Systems: Tradition and Future Directions", Procedia Technology, 9, ss: 536-546.
- Dalğar H., Tekşen Ö. ve Tuğay O. (2014). "Üretim İşletmelerinde Muhasebe Bilgi Sistemi Kullanımının İncelenmesi: Batı Akdeniz Bölgesi Araştırması, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Sayı: 41, ss: 49-67.
- Dinç E. ve Abdioğlu H. (2009). "İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 21, ss: 157-184.
- Doğan, M. (2016). "Kurumsal Yönetim ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 38, ss: 194-201.

- El-Helaly M., Shehata F. N. ve El-Sherif R. (2018). "National Corporate Governance, GMI Ratings And Earnings Management A Country Level Study", *Asian Review Of Accounting*, Vol: 26, No: 3, ss: 373-390.
- Gendron, Y. (2018). "Beyond Conventional Boundaries: Corporate Governance As Inspiration for Critical Accounting Research", *Critical Perspectives on Accounting*, 55, ss: 1-11.
- Güner M. ve Kurnaz E. (2019). "Muhasebe Bilgi Sisteminin Kurumsal Yönetim Uygulamalarına Etkisi", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 1, ss: 297-313.
- Haftacı, V. (2018). *Muhasebe Denetimi*, Umutepe Yayınları, Yayın No: 50, İşletme-Ekonomi Dizgisi:19, 5. Baskı, Kocaeli.
- Kaderli Y. ve Köroğlu Ç. (2014). "İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemi İle Kurumsal Yönetim Anlayışı Arasındaki İlişki", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı: 63, Temmuz, ss: 21-37.
- Kalmış H. ve Dalgın B. (2010). "Muhasebe Bilgilerinin Karar Almada Kullanımının Önemi ve Çanakkale'de Faaliyet Gösteren Sanayi İşletmelerinde Bir Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı: 46, Nisan, ss: 112-128.
- Karacan S. ve Uygun R. (2016). *Denetim ve Raporlama Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve Uluslararası Denetim Standartları İle Uyumlu*, Umutepe Yayınları, Yayın No: 70, İşletme-Ekonomi Dizgisi: 28, 2. Baskı, Kocaeli.
- Kılıç M. ve Benligiray Y. (2012). "Kurumsal Yönetim ve Derecelendirme Süreci", *Denetim*, Sayı: 9, ss: 60-73.
- Kocsis, David. (2019). "A Conceptual Foundation of Design and Implementation Research in Accounting Information Systems", *International Journal of Accounting Information Systems*, 34, ss: 1-10.
- Kurnaz N. ve Çetinoğlu T. (2010). *İç Denetim Güncel Yaklaşımlar*, Umutepe Yayınları, Yayın No: 33, İşletme-Ekonomi Dizgisi: 14, 1. Basım, Kocaeli.
- Li, W. (2018). "Corporate Governance Evaluation Of Chinese Listed Companies", *Nankai Business Review International*, Vol:9, No: 4, ss: 437-456.
- Selimoğlu S. K. ve Özbek C. Y. (2018). *İç Denetim Uluslararası İç Denetim Standartları İle Uyumlu*, Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 2090, 1. Basım, Ankara.
- Srivastava V., Das N. ve Pattanayak J. K. (2018). "Corporate Governance: Mapping The Change", *International Journal Of Law And Management*, Vol: 60, No:1, ss: 19-33.
- Sürmeli F., Erdoğan M., Erdoğan N., Banar K., Sevim A. ve Kaya E. (2011). *Muhasebe Bilgi Sistemi*, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1736, Açıköğretim Fakültesi Yayın No: 895, 5. Baskı.
- Tekşen Ö., Coşkun A. ve Dalğar H. (2011). "Muhasebe Bilgi Sisteminde Bilgi Güvenilirliğinin İncelenmesi: Göller Bölgesinde Faaliyette Bulunan Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Sayı: 33, Ocak, ss: 99-117.

<https://www.turmobil.org.tr/istatistikler/meslek-mensubu-dagilim-tablosu>

Erişim

Tarihi: 22.03.2019.